

Csonka Csilla

A névszói toldalékok tanításmódszertani csoportosítása a magyar mint idegen nyelv szempontjából*

A magyar agglutináló nyelvként képzőkben, jelekben, ragokban nagyon gazdag, így a magyar mint idegen nyelv tanításának is egyik legfontosabb kérdése a toldalékmorfémák oktatásának mikéntje. Ennek kidolgozásához nem sok segítséget kapunk az ismert indoeurópai nyelvek oktatásmódszertanától.

A toldalékmorfémák megjelennek a magyar nyelv szófajainak többségén: az *igéken*, a legtágabban értelmezett *névszók*on, a *határozószók* többségén és a *névutókon*. A határozószók egy kisebb hányadán vannak ugyan toldalékok (pl. *egykor*, *egyszerre*, *nagyjából*, *hanyatt*, *örömet* stb.), de ezek olyan megkövesedett kapcsolatban vannak az alapszóval, hogy nyugodtan utalhatjuk őket a lexika körébe.

A magyar anyanyelvűeknek készült leíró nyelvtanok értelemszerűen a magyar nyelv toldalékmorfémáinak egészével foglalkoznak. Mi, akik a magyar mint idegen nyelv szempontjából vizsgálódunk, már eleve egy kisebb számú toldalékcsoportot veszünk górcső alá: azokat, amelyeket külön is meg kell tanítanunk.

Általános megállapítások

A legszerencsésebb természetesen az, ha a magyar mint idegen nyelv szempontjából is együttesen beszélhetünk az *igei* és *névszói toldalékmorfémákról*, hiszen e két nagy csoport tagjainak tanítása egymással párhuzamosan folyik, s a toldalékok időben úgy következnek egymás után, mint a cipzár fogai. S amit elmondunk az egyikről, az a legtöbbször vonatkozik a másikra is. A magyar nyelv toldalékait vizsgálva nyugodtan kijelenthetjük, hogy többségében az *általános megállapítások* vannak. Ilyen például az illeszkedés által irányított *toldalékválasztás* mikéntje, a toldalékok egy-, két-, három- vagy ennél *többalakúsága*, az *alakvariációk* megléte, a *képző–jel–rag* hármasság, a toldalékok különböző tőtípusokhoz való *kapcsolódása*, a *hasonulás* fellépésének lehetősége, a *keletkező-* és *elavulófélben* lévő toldalékmorfémák megléte, a toldalékmorfémák *produktivitásának*, *gyakoróságának* és *társulásának* problematikája stb.

Az általános megállapítások között vannak olyanok is, amelyek főhelyen csak a magyart idegen nyelvként tanulóknak készült nyelvtanokban található; például

* A X. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus (Székesfehérvár, 2000. április 18.) „Magyar mint idegen nyelv” szekciójában elhangzott előadás írott szövege

az, hogy az illeszkedés jelenségét az összetett szavaknál csak az *utótag* határozza meg (pl. *könyvtár*>*könyvtárak*, *tankönyv*>*tankönyvek* stb.), míg az ugyanezen a helyen lévő *képzők* az illeszkedést nem befolyásolják (pl. *tanít*>*tanítok*, *Pálék*>*Pálékhoz* stb.).

Igei toldalékmorféma-specifikus megállapítások

Az általános megállapítások mellett vannak azonban olyanok is, amelyek csak az *igei* vagy csak a *névszói toldalékokra* vonatkoznak. Jelen dolgozatomban a névszói toldalékokkal foglalkozom, így csak illusztrációképpen mutatnék be egyet az igei toldalékmorféma-specifikus jelenségekből: az *-s/-sz/-z/-dz*-re és a *-t*-re végződő igék viselkedését a *j*-vel kezdődő toldalékokkal szemben (*olvas+ja*>*olvassa*, *játszik+jon*>*játsszon*, *fut+jál*>*fussál*, *tart+jon*>*tartson*, *választ+junk*>*válasszunk* stb.). Van *j*-vel kezdődő névszói toldalékmorfémánk is (*-a/-e/-ja/-je*, *-uk/-ük/-juk/-jük*, *-u/-ű/-jú/-jű*), de az *e* toldalékokkal való találkozásakor az *-s/-sz/-z*-re végződő névszóknál „semmi sem történik”, bár egyfajta „menekülés” az effajta találkozás elől kétségtelenül megfigyelhető (pl. *has*>*hasa/hasú/*hasja/*hasjú*, *busz*>*busza/*buszja*, *méz-méze/*mézje* stb.).

Névszói toldalékmorféma-specifikus megállapítások

Mielőtt belekezdenénk a *névszói toldalékmorféma-specifikus* megállapítások tárgyalásába, tisztázni kell néhány erre a területre vonatkozó alapkérdést. Ezek többségében olyan kérdések, amelyek megjelennek a magyaroknak készült leíró nyelvtanokban is, de az ott található válaszok – még optimális esetben is – mások, mint amit mi várnánk, amelyek a mi munkánkat megkönnyítenék. Az első és legfontosabb alapprobléma annak a tisztázása, hogy mi is a *névszó*.

A tradicionális leíró magyar nyelvtanban a „névszó” *főnevet*, *főnévi igenevet*, *melléknévet*, *melléknévi igenevet*, *számnevet* és *névmást* jelent(ett). Az újabban megjelent összefoglaló művek ezt már *főnévre*, *melléknévre*, *számnévre* és *névmásra* redukálják, a *főnévi*, a *melléknévi* és a *határozói igenevet* pedig egy külön kategóriába, az „igenevek” kategóriájába teszik.

A magyar mint idegen nyelv szempontjából egy harmadik megoldás lenne ideális. Nekünk a „névszóra” leginkább a toldalékolás tanításakor van szükségünk, s e szempontból a *főnevek*, a *főnévi igenevek*, a *melléknévek*, a *melléknévi igenevek*, a *számnevek*, a *határozósók egy része*, a *névmások* és a *névtók* viselkednek nagyon hasonlóan. A fő probléma itt természetesen a *határozósó* és a *névtó*, amelyek sohasem tartoztak a névszók körébe. Ráadásul még az igenevek kategóriáját is meg kell bontanunk, hiszen a toldalékolható *főnévi* és *melléknévi igenévre* – ebből a szempontból – szükségünk van, míg a nem toldalékolható *határozói igenévre* nincs.

A másik alapprobléma a *képző–jel–rag* toldalékhármaság. Ez a megkülönböztetés a magyar anyanyelvűek számára megindokolható és logikus. A *magyar mint idegen nyelv* oktatásának szempontjából azonban célszerűbb a *képző↔jel/rag* szembeállítás, mert hasznosabb, ha nem teszünk különbséget a nagyon hasonlóan viselkedő jelek és ragok között, de nagyon is külön kezeljük a külön utakon járó képzőket.

A harmadik alapprobléma a *toldalékmorfémák száma*. Ez a magyaroknak készült nyelvtanoknak is akut problémája, de természetesen másképpen. A magyar mint idegen nyelv szempontjából ezt a kérdést úgy tesszük fel, hogy mekkora a száma azoknak a toldalékoknak, amelyeket külön is meg kell tanítani. (Megjegyzem, hogy jelen vizsgálódásaim során én is csak azokkal a toldalékmorfémákkal foglalkozom, amelyek – a tapasztalat szerint – a magyar mint idegen nyelv kezdő és haladó nyelvkönyveiben mint külön is megtanítandó toldalékok megjelennek.)

A magyar mint idegen nyelv szempontjából az is alapkérdés, hogy a toldalékmorfémákat *milyen sorrendben* tanítsuk. Ez természetesen azt is magában foglalja, hogy vissza kell-e térni, s ha igen, hányszor egy-egy toldalékra, mert például újabb tulajdonságait csak egy későbbi időpontban tudjuk közvetíteni.

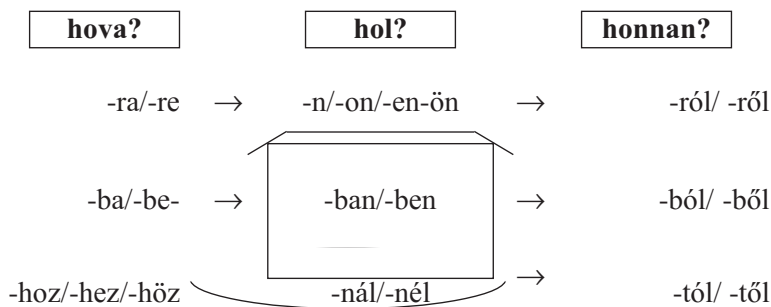
Nagyon izgalmas, s részleteiben keveset kutatott téma, hogy *mihez járulhatnak* a névszói toldalékmorfémák. Gondoljunk például a *melléknevek*, a *melléknévi ige-
nevek* és a *számnevek* határozóragokkal való kapcsolódására, amelyet mindig az adott szintaktikai helyzet határoz meg! Más okból problémás a *névmások*, a *határozósók* és a *névtutók* toldalékolhatósága. Ezek paradigmájában nagyon sok a rendhagyó alaksor, és sok a „lyuk” is.

A névszói toldalékmorfémák csoportosítása

Az *illeszkedés* rendező elvét vizsgálva a mindkét oldalon meglevő „veláris *i*” csoport mellett (vö. *ír>írok*, *hív>hívok* stb., *híd>hidak*, *sír>sírok* stb.) a *névszóknál* találkozunk más, az illeszkedés szabályait (következésképpen) nem követő „renitens” csoportokkal is. Az egyik ilyen a „*könyv, föld, öv*” csoport (*↔bőrönd, sör, kör* stb.), amelynek tagjai egyszer az illabiális, máskor a labiális toldalékvariánst választják, igaz, mindezt következetes következetlenséggel (pl. *könyv>könyvek, könyvet, könyvön, könyvhöz, könyvel* stb., *föld>földek, földet, földön, földhöz, földel* stb.). Az *öröm* szó mintha nem tudna dönteni: *öröm>örömet~örömöt*. A másik az „*Ágnes, hotel, farmer*” csoport, amelynek tagjai mind a veláris, mind a palatális toldalékot megtűrik (pl. *Ágnessal~Ágnessel, hotelban~hotelben, farmerban~farmerben* stb.). Ez utóbbinál a többes számú alakok között a Nyelvművelő kézikönyv már jelentésmegosztást vél felfedezni: *farmerok* ‘farmernadrágok’, *farmerek* ‘gazdálkodók’. A harmadik a „*cél, héj, derék*” szavak alkotta csoport (csak három főnév!), amely veláris toldalékokkal kapcsolódik (*cél>célok, héj>héjak, derék>derekam* stb.).

Hasonulás a névszóknál csak a *-v*-vel kezdődő toldalékoknál van, a *-val/-vel* és a *-vá/-vé* esetragoknál. A hasonulás előreható: *asszony+val>asszonnyal*, *ember+vé>emberré* stb. Az *ez / az* mutató névmásnál a hasonítás a *-val/-vel* raggal kapcsolódva (egyes számban) mind előreható, mind hátraható lehet: *ez>ezzel~evvel*, *az>azzal~avval*, de a *-vá/-vé* raggal társulva már csak az előreható hasonítás a helyes: *ez>ezzé*, *az>azzá*. Megjegyzendő, hogy *v*-vel kezdődő toldalékok az igéknél is vannak (a *-va/-ve* és a *-ván/-vén* határozói igenévképző), de ha e képzők az igékhez kapcsolódnak, semmi sem történik (*játszva*, *sietve*, *mondván*, *belépvén*).

A *nyújtás* jelensége csak a névszóknál figyelhető meg. A többalakú toldalék-morfémák mindig megnyújtják a szóvégi *-a* és *-e* hangokat (*alma>almában*, *körte>körtében* stb.). Az egyalakú toldalék-morfémák viszont kétarcúak, az egyik csoport megnyújtja a szóvégi *-a/-e* magánhangzót, a másik nem. Nem nyújt az *-i* (*Kuba>kubai*, *megye>megyei*), a *-beli* (*korabeli*), a *-si* (*tanya>tanyasi*), a *-kor* (*öt óra>öt órakor*), a *-ként* (*ruhaként*, *zeneként*), a *-képp(en)* (példaképpen), de nyújt az *-ig* (*fá>fáig*, *lecke>leckéig*), a *-né* (*Barta>Bartáné*), az *-ék*, (*Béla>Béláék*) az *-é* (*Imre>Imréné*), a *-nyi* (*alma>almányi*, *körte>körtényi*), az *-ért* (*almáért*, *körtéért*) és a *-nként* (*almánként*, *körténként*).

1. ábra

A névszói határozóragok között felállítható az *irányhármasság* kategóriája, még hozzá három szinten, a 'rajtalevés', a 'bentlevés' és a 'közelben levés' szintjén (1. ábra). Az élőbeszédben az inessivusi *-ban/-ben* helyett sokszor használjuk a *-ba/-be* alakvariánst (pl. *a kertbe vagyok*, *a garázsba voltam* stb.). Ezek a határozóragok tovább toldalékolhatók (pl. kapcsolódhatnak személyes névmásokhoz) anélkül, hogy a hármasság korreláció sérülne: *rám→rajtam→rólam*, *hozzád→nálad→tőled* stb.

A személyes névmások névszói toldalék-morfémákkal történő kapcsolódásának mindenképpen külön fejezetet kell alkotnia a magyar mint idegen nyelv funkcionális grammatikájában. A jelek közül kapcsolódhatnak a többes szám *-k* jelével (*ő→ők*, *ön→önök* + kivételek), az *-é* birtokjellel (*ő→övé*, *ön→öné* ... + kivételek), valamint az *-i* birtoktöbbsítő jellel (*ő→övéi*, *ön→önéi* ... + kivételek). E két utóbbit

külön névvel is illetjük: *birtokos névmások*. A ragok közül 13-mal kapcsolódhatnak, a már említett kilenc irányhármasság-rag mellett még a *-t* tárgyraggal (*ő*→*őt*, *ön*→*önt* + kivételek), a *-nak/-nek* dativusi esetraggal (*ő*→[*ő*]neki, *ön*→*önnek* + kivételek), a *-val/-vel* eszköz- és társeset-raggal (*ő*→[*ő*]vele, *ön*→*önnel* + kivételek), az *-ért* ok- és céleset-raggal (*ő*→[*ő*]érte, *ön*→*önért* + kivételek).

Az *ez* / *az* mutató névmásoknak a névszói toldalékmorfémákkal való kapcsolata szintén külön tárgyalandó, ha külföldieknek tanítjuk a magyart. A kapcsolódás egész rendszere sok hasonlóságot mutat a személyes névmásokéval, ám számos részterületen el is tér attól, hiszen ez a névmáspár (mint egyetlen a magyarban) elől álló jelzői helyzetben is toldalékot kap (*ebben a házban* « *nagy házban, ilyen házban, melyik házban* stb.). Ez azonban sok új, külön is megtanítandó problémát is okoz: *kedden* – *ezen a kedden*, *ősszel* – *ezen az őszön*, *karácsonykor* – *ezen a karácsonyon* stb. A ragok közül – ha a genitivusi és dativusi *-nak/-nek* ragot külön számoljuk – a két névmás 19-cel kapcsolódhat, de nem minden fonetikai probléma nélkül (*ez+nek>ennek*, *ez+vel> evvel~ezzel*, *ez+vé>ezzé*, *ez+ig>eddig* stb.). A jeleken és ragokon kívül még a *-féle* és a *-fajta* képzőszerű utótaggal is kapcsolódhatnak: *ez>efféle*, *az>afféle*, *ez>effajta*, *az> affajta*.

A *szinonimitás*nak több szintje van; a *teljes szinonimitás* az lenne, ha két (vagy több) toldalék ugyanazon szóhoz hozzájárulva ugyanazt a jelentéstöbbletet hozná létre. Ilyen azonban nincs, még legközelebb ehhez az állapothoz a *kicsinyítő képzők* állnak, amelyekkel olyan szósorokat tudunk létrehozni, ahol a tagok között csak stilisztikai különbség van: *asztal>asztalka~asztalocska*, *láda>ládikó~ládácska*, *Pál>Pali~Palika*, *Éva>Évi~Évácska* stb.

Az *-l(ik)* és a *-z(ik)* denominális verbunképzők, amelyeknek helyük van a névszói toldalékmorfémák között is, szintén képesek szinonim szópárokat létrehozni: *sí>síel~sízik*, *fax>faxol~faxozik*, *szörf>szörföl~szörfözik*, *vacsora>vacsorázik~vacsorál* stb. A szópárok között természetesen néhol komoly stilisztikai különbség van.

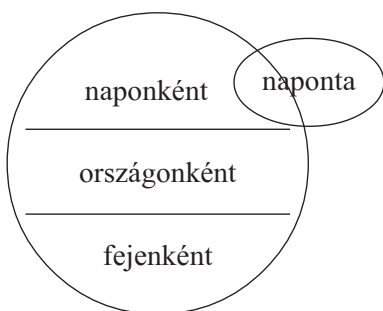
A *hogyan?* kérdésre felelő három rag (a *-lag/-leg*, az *-n/-on/-an/-en* és az *-ul/-ül*) néhány esetben szintén felcserélhető: *egyöntetűleg~egyöntetűen*, *józanon~józanul*, *rosszabban~rosszabbul* stb. (Van azonban példa az ellenkezőjére, a jelentésmegoszlásra is: *egyhangúlag 'ellenvélemény nélkül'*, *egyhangúan 'monoton módon'*.)

A *-nként* és a *-nta/-nte* ragok közti viszonyt ábrázolva jól tetten érhető a *részleges szinonimitás*. A többfunkciójú *-nként* rag egyik funkciója az időjelölés, s itt – de csak itt – szinonim partner a *-nta/-nte* rag azzal a megszorítással, hogy e rag csak bizonyos szavakon jelenhet meg: pl. *naponként~naponta*, *hetenként~hetente* (vö. 2. ábra).

A *-val/-vel* és a *-stul/-stül* ragok viszonya is sajtárságos; elmondhatjuk, hogy amikor a *-stul/-stül*-t használjuk, majd' mindig használhatjuk helyette a *-val/-vel* ragot, de fordítva ez már nem igaz (vö. 3. ábra).

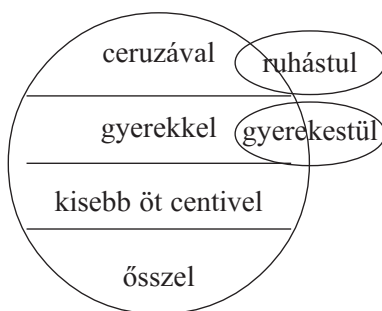
Hasonló kapcsolat van a *-ban/-ben*, az *-n/-on, -en, -ön* és a *-t/-ott, -ett, -ött* lokatívuszi ragok között a városnevek egy jól körülhatárolható, kis csoportjánál (vö. 4. ábra). Köznyelvi példa csak egy-kettő van erre a jelenségre: *ezen a helyen ~ e helyt, a bal oldalon ~ bal oldalt* stb.

-nként ~ **-nta/ -nte**

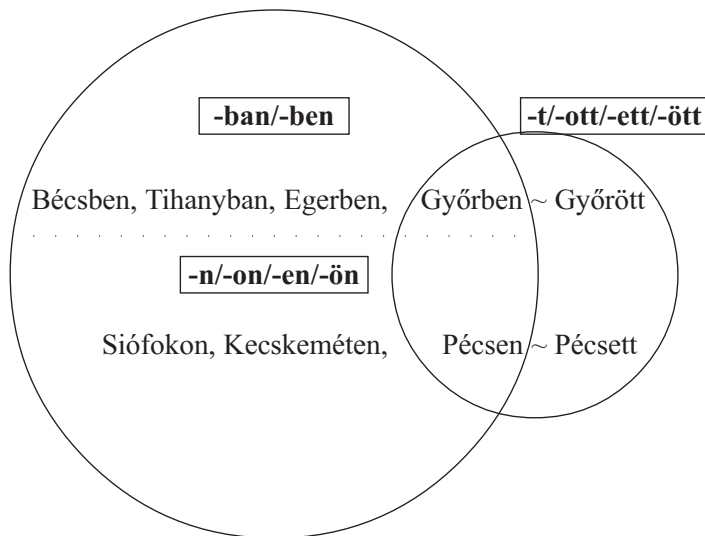

2. ábra

-val/-vel ~ **-stul/-stül**

3. ábra

4. ábra

A *szinonimitás* legtávolabbi pontján helyezkednek el azok a todalékok, amelyeknek leírható funkciója ugyanaz, de grammatikailag jól körülírható feladatmegosztás van közöttük. Ilyen például a magyar nyelv két többesjele: a *-k/-ok/-ak/-ek-ök* és az *-i* birtoktöbbesítő jel (pl. *házak* ↔ *házaim, házaid, házai* stb.).

További példát szolgáltat erre a *-mány/-mény* és a *-vány/-vény* képző, amelyeknek funkciója ugyanaz: 'a cselekvés eredménye', de nincs olyan ige (vagy más szó-fajú szó), amelyhez mindkettő hozzájárulna. Az *-ás/-és* és az *-at/-et* képzőnek is van ilyen funkciója, s bár itt már vannak olyan igék, amelyekhez mindkettő hozzájárulhat, de mindig markáns jelentésmegoszlás jön létre: *mond*>*mondás, mondat, ír*>*írás, irat* stb. Ugyanilyen egyértelmű jelentésmegoszlás lép fel akkor is, ha az adott igehez a *-mány/-mény* vagy *-vány/-vény* képzők egyike (is) kapcsolódhat: *kér*>*kérés, kérvény, esik*>*esés, eset, esemény* stb.

A toldalékok közti *poliszémia* és *homonímia* is komoly problémát jelent a magyar mint idegen nyelv oktatásában. Bár e toldalékok között egyesek nyelvtörténetileg kapcsolatban vannak egymással, de a tapasztalat szerint a nem magyar anyanyelvűek még ezeket is teljesen szuverén toldalékoknak érzékelik.

Az első ilyen toldalék az *-i* melléknévképző, amely a *Kuba*>*kubai, Budapest*>*budapesti* relációban bukkan fel először. A tankönyv szövegeiben, illetve a diákok ismerősei között biztosan van *Laci*<*László, Kati*<*Katalin* stb. Hogy itt két különböző toldalékról van szó, nem árt tudatosítani. Ehhez hamarosan hozzáadódik egy harmadik (?) *-i*, amelyet külön nem tanítunk, de a diákok kívülről hozzák a köznyelvi példákat: *fagyi*<*fagylalt, csoki*<*csokoládé, cigi*<*cigaretta* stb. A negyedik *-i* mint birtoktöbbséítő jel (*házaim, könyveid*) annyira elbújik, hogy a diákok nem is érzékelik külön toldaléknak.

A második ilyen többjelentésű toldalék a *-nak/-nek* rag, amelyet a birtokviszonynál (pl. *Péternek a könyve*), illetve a részeshatározó kifejezésekor használunk (pl. *Péternek adom az almát*).

Az *-n/-on/-en/-ön* (superessivusi) helyhatározó ragot viszonylag korán megtanítjuk (*házon, széken, könyvön*) s később, amikor a *hogyan?* kérdésre felelő *-n/-on/-an/-en* módhatározói (modal-essivusi) ragot tanítjuk (*gazdagon, gyorsan, kedvesen*), tudatosítani kell, hogy e kettő nem ugyanaz. A két toldalék elég távol áll egymástól, nemigen zavarják egymást.

Annál jobban zavarják egymás „köreit” az *-s/-os/-as/-es/-ös* képző(k). Az első jelentése, amellyel megismerkedik a nyelvtanuló, a 'valamivel ellátott' (*kréta*>*krétás, víz*>*vizes, piszok*>*piszkos*). Ezzel egy időben tanítjuk a 'számjegy'-jelölő funkcióját (*egy*>*egyed, kettő*>*kettes, öt*>*ötös*). A 'foglalkozásnév' funkciója általában csak ezután következik (*posta*>*postás, könyvtár*>*könyvtáros*). A 'gyűjtőnév' biztosan csak utolsó a sorban (*gyümölcs*>*gyümölcsös, nád*>*nádas*).

Az *-a/-e/-ja/-je* birtokos személyjel újbóli felbukkanása – új jelentésben – az időt jelentő szavakon (*egy éve, két évszázada, három napja, négy esztendeje* stb.) csak a birtokos személyjelezés teljes paradigmájának megtanítása után következik.

Az *-ul/-ül* toldalékmorféma a nyelvtanulás második felében okoz problémát. Az első találkozáskor a *magyarul, németül beszél* összefüggésben tanítjuk, később a

hogyan? kérdésre felelő *-n/-on/-an/-en* viszonyraggal párhuzamosan (*rosszul, kényelmetlenül, modernül~modernen*). Eltelik egy kis idő, mire az *-ul/-ül* rag újabb arcát megmutatjuk: azt, amikor szókapcsolatokban, vonzatstruktúrákban lép fel (vki *feleségül vesz* vkit, vki *célul/feladatul tűz ki* vmit stb.). Itt szívesen meg is állnánk, s tovább már nem komplikálnánk a helyzetet, de mindig van diák, aki „felfedezi”, hogy a *sárgul, kékül, zöldül* szavakban is van egy *-ul/-ül* végződés. Így már nem hallgathatjuk el, hogy van nekünk egy *-ul/-ül* igeképzőnk is...

Ellentétes jelentésű *toldalékmorfémák* is vannak, de ezt bemutatni csak azoknak a szavaknak a segítségével lehet, amelyek egyrészt a *-tlan/-tlen/(-talan/-telen, -atlan/-etlen)* képzővel társulhatnak, másrészt ellentétes jelentéstartalmukat ugyanazzal a szóval fejezik ki:

-tlan/-tlen (+alakváltozatok)	-s/-os/-as/-es/-ös	(sótlan↔sós, láztalan↔lázás)
	-szerű	(céltalan↔célszerű)
	-ékony/-ékeny	(terméketlen↔termékeny)
	-ó/-ő	(független↔függő)
	-t/-ott/-ett/-ött	(tanulatlan↔tanult)
-hatatlan/-hetetlen	-ható/-hető	(érthetetlen↔érthető)

5. ábra

(Megjegyzendő, hogy szép számmal vannak olyan „párok” is, amelyek a formai követelményeknek ugyan megfelelnek, de nem egymással ellentétes tartalmat fejeznek ki (‘látó’↔)világtalan-világos(↔‘sötét’), anyátlan-anyás, számtalan-számos stb.).

A *-tlan/-tlen* fosztóképző antonim párja több képző is lehet, attól függően, hogy az adott szó mely képzővel társulhat, de a leggyakoribb közülük kétségtelenül az *-s/-os/-as/-es/-ös* (*sótlan↔sós, végtelen↔véges*, de: *íratlan↔írott* stb.; vö. 5. ábra). Az *-s/-os/-as/-es/-ös* képzővel hasonló módon sokszor párba állítható a *-tlan/-tlen* fosztóképzővel rokon jelentésű *-mentes* képzőszerű utótag (*alkoholmentes↔alkoholos, lázmentes(~lázatlan)↔lázás* stb.).

A másik (komplex) fosztóképző, a *-hatatlan/-hetetlen* ellentétpárja csak a *-ható/-hető* képző lehet (*ihatatlan↔íható, eheterlen↔ehető, járhatatlan↔járható* stb.).

Az így létrejött antonim melléknévpárok aztán tovább bővíthetők a *hogyan?* kérdésre felelő *-ul/-ül* és *-n/-on/-an/-en* módhatározó raggal (*sótlanul↔sósan, láztalanul↔lázasan, érthetetlenül↔érthetően*), s ily módon az eredetileg szinonim jelentésű raggár (vö. *józanul~józanon*) e képzőkkel társulva már ellentétes tartalmat közvetít.

Irodalom

- ADAMIKNÉ JÁSZÓ Anna (szerk)(1995): *A magyar nyelv könyve*. Budapest
- BALOGH–GÁLFFY–J. NAGY (1971): *A mai magyar nyelv kézikönyve*. Bukarest
- BENCÉDY–FÁBIÁN–RÁCZ–VELCSOVNÉ (1971): *A mai magyar nyelv*. Budapest
- É. KISS–KIEFER–SIPTÁR (1998): *Új magyar nyelvtan*. Budapest
- KESZLER Borbála (szerk.)(2000): *Magyar grammatika*. Budapest
- TOMPA József (szerk.)(1970): *A mai magyar nyelv rendszere I–II*. Budapest